

JOCHIM VON
ALVENSCHLEVE

ma' uber
ra' & speciosa dno
enopalle

m m
m m
m m

m
m
m

m m

11
VTILES QVAEDAM

Regulæ de prædicatione
Legis & cognitione Pec-
cati: additis Causis, cur

Essentia Originalis peccati explican-
da sit:

PER MATTH. FL.
ILLYR.

U 125
ANNO D. M. LXXIII,
H 10

MADEAM
VITIS QVADAM

CHristus Matth. 12. & 15. testatur, cor hominis esse alias thesaurum omnis boni actualis, alias omnis mali: & Matth. 6. ac Luc. 11. eundem illum internum oculum (mentem) alias esse lucem, alias tenebras. Sic Moses quoq; & Prophetę dicunt, cor hominis alias esse intelligens & integrum, alias excæcatum, lapideum ac distortum. Alij homines sunt filij Dei, & ex Deo nati, ac LVX, alij filij diaboli, & ex patre Diabolo, ac tenebrę. Idem, Adamus est transformatus ex optima arbore in pessimam, fœdumq; cadaver: Et cõtra restitutus est in primam imaginem. Eadem mens hominis iam est renata, & delectatur lege Dei, seruitq; iusticię, iam est corrupta ac reproba, efferens sese armansq; hostiliter contra Deum, suaq; nefaria placita per hominem perficiens, Rom. 7. 2. Cor. 10. 11. Eph. 2. Col. 2.

Eadem igitur planè illa summa vis & ratio Regina totius hominis, cum est rectè formata templumq; & officina Dei, vocatur imago Dei, lux & iusticia originalis vereq; liberum arbitrium: Contra autem, cum est destrutissima & immundi spiritus lustrum officinaq; est imago satanę tenebrę & iniusticia originalis, seruũq; & maniceps satanę arbitrium, tam prave in homine regnans & contra Deum furens: non autem aliqua nova operosaq; potentia à solo Satana de integro effecta & in hominem infusa, vt Manichæi & Accidentarij delirant,

ANNO D. M. LXXIII

CAUSAE CVR ESSENTIA
ORIGINALIS PECCATI EX-
PLICANDA EST.

VLTAE grauiſſimæq; cauſæ ſunt, cur neceſſe ſit ſciri,
quidnam uerè ac propriè ſit illud originale peccatum, de
quo tam multa in ſacra ſcriptura & ſcriptoribus habentur:

I. Quia oportet fontem primarium morbi agnoſci,
ſi curatio rectè inſtitui debet, nam ignorata primaria mali cauſa, uerè
remedia non poſſunt aptè utiliterq; accommodari aut applicari. Eſt au-
tem Originale illud malum radix, origo, & ſcaturigo omnium adua-
lium peccatorum, & porro etiam pœnarum, ut & ipſum nomen eius te-
ſtatur.

II. Quia inde cognoscitur ingens magnitudo mali, miſeriæq; no-
ſtræ, & ſimul etiam peccati, ſi intelligimus, non ipſam Eſſentiam aut
arborem per ſe bonam adhuc ſuperſtitem eſſe, tantumq; aliquas aduen-
titias peregrinaſque res, aut accidentia à Sa-
hana effecta eiq; inſuſa,
(ut morbum, uulnus aut uenenum, toxicum aut philtum, uel ſtercus Sa-
thanae, ut Accidentarij nugantur) ita horribiliter contra Deum omnem-
que pietatem ac honeſtatem tumultuari: ſed ipſammet Naturam Eſ-
ſentiamque, aut arborem noſtram ex optima forma in peſſimam inuer-
ſam eſſe aut degeneraſſe, ſicq; contra Deum furere, iuxta illud: Natura
ipſa, non Accidente, ſumus filij iræ, ſeu Natura ipſa per ſe nobis iram
pœnaq; Dei meretur, Eph. 2.

III. Quia cum iſta controuerſia ſit amplius 400. annis agitata
à Sophiſtis, qui quidem etiam fundamentum Papiſticarum abominatio-
num ſuper iſtud ipſum Pelagianum Accidens extruxerunt, & Lutherus
hoc ipſum fundamentum cum alijs pijs Doctores acerrimè oppugnaue-
rit, neceſſe proſectò eſt, nos iſtud hæreditarium certamen continuare,
ſi cœleſte depositum renouatæ doctrinæ fideliter retinere uolumus.

III. Quia cum tota ſcriptura iubeat nos aſſiduè cum iſto tanto
hoſte ſeu rege peccato ardentè & ſcientè conſtigere, neceſſe proſectò
eſt nos eum probè cognoscere, ne non cernentes tantum Antagoniſtam,

etum umbra nostra aut aere stultè frustra; depugnemus, & tantum peccatum nobis maneat non deletum aut expugnatum.

V. Quia si ignoramus, hanc ipsam nostram pessimam Essentiam seu ueterem Adamum esse uerè peccatum nunquam certè petemus eius condonationem aut despoliationem, ut Accidentarij ultrò de se profitentur iactantq; se nò petere huius presentis Essentiae condonationem. Sicquè nobis accidet, quòd Christus de hac ipsa re agendo, Phariseis Ioan. 9. minatur, ut peccatum nostrum nobis maneat, & in nostris peccatis moriamur & pereamus: quæ sanè est ingens cognoscendæ huius rei causa necessitasq;.

VI. Quia cum tota Philosophia, imò & omnis humana sapientia ac cogitatio admiretur istam suam dominam ac Reginam rationem, statuaturq; eam esse optimam & certissimam Duce[m] ad omnem ueram cognitionem, omneq; bonum & officium: summo studio eam sectatur. Atq; ita lucernam uerbi Dei pedibus nostris in istis tantis tenebris propositam, ipsumq; adeò Deum docentem & ducentem nos, mandantemq; & prohibentem negligit. Sic totus mundus omnisq; humana sapientia inficia sui summi mali alit uenenatissimam serpentem in sinu suo sectando: què istam cæcam & Deo aduersam ducem ad omne malum, unà cum eâ in Barathrum æterni exitij præceps corrui.

VII. Quia si cognoscimus, istum nequissimum regem peccatum, aut cæcum cæci ductorem esse ipsummet illum internū oculum nostrum cæcum, uidelicet Mentem reprobam, Sensum Carnis, Cor, Theaurum pessimum, Matth. 6. 12. 15. Luc. 11. Rom. 1. 8. 2. Cor. 4. 10. & 11. Eph. 2. Col. 2. & 3. Inde protinus intelligimus, etiam contrarium eius iusticiam originalem aut imaginem Dei initio fuisse illum ipsum internum oculum lucem fulgentem, omniaq; rectè cernentem, & toti homini ad Deum eiusq; cultum ac uoluntatem, & ad summum bonum omneq; officium infallibilem ducem, ut ibidem Christus docet. Sic igitur ex originali iniusticia imagineq; Sathanae rectè cognita, etiam contrarium eius facile perspicere possumus.

VIII. Quia sicut splendidissima ista regina nostra ratio, quæ debebat esse sponsa aut etiam dilectissima filiola Dei, coepit statim in Paradiso in primis illis parētibus scortari cum Sathana, eumq; potius quàm Deum ipsiusq; uerbum sequi: ita hodie quoq; facere, & insuper irreconciliabile bellum cum ipso creatore gerere pergit. Agnoscendum igitur est,

est, ipsam esse fontem fontium omnium malorum, ut toties Lutherus inculcat: quo non faciamus, quod bonum est in oculis aut ratione nostra, & à Deo deficiendo scortemur post cor & oculos nostros, ut Deus Nume. 15. & sæpius alias grauisimè prohibet.

IX. Quia cum idem sit mentem nostram esse sua Essentia corruptissimam (quæ etiam Antagonistæ de nobilissima hominis Essentia confitentur) quod eam esse per se pessimã, Deoq; ac legi eius aduersissimam: quomodo talis res non esset coram Deo uerissimum peccatum. Cum uerò negent iusticiam esse peccatum, reuera negant esse sua Essentia corruptissimã & deprauatissimam. Res enim in iudicio Dei pessima est idè quod peccatum.

X. Quia cum in regeneratione propriè illud fermentum originalis peccati sit expurgandum, mortificandum, & abolendum, illudq; opus Sathane per Christum destruendum, nisi statuamus ipsummet ueterem Adamum, carnem & cor lapideum esse istud peccatum, necessariò amittimus totam illam doctrinam infinities in scriptura à spiritu sancto inculcatam de exuendo uetere Adamo, excidendo corde lapideo, crucifigendãq; carne & similibus. Quod sine summa impietate nostroq; exitio fieri minime potest.

XI. Quia donec non confitemur, ipsam Essentiam cordis mentisque nostræ iam per se, & in se ipsa adeò esse corruptam & deprauatã, Deoq; aduersam & abominabilem, ut sit etiam peccatum, sed dicimus, illam esse per se quidem optimam & legi Dei conformem, & tantum quoddam malum Accidens à Sathana effectum, esse causam, ut malè agat, sicut Antitodum contendit: necessariò liberum arbitrium retinetur. Quomodo enim essentielles uires, intellectus, & uoluntas non essent bonæ, ubi tota Essentia est per se optima. Quomodo non optima arbor optimos fructus proferret?

XII. Quia si peccatum Originale (teste Deo & Paulo Gene. 4. Rom. 5. 6. 7. & 8.) efficacissimus fons & unica principalis causa actualium, est tantum prauum quoddam Accidens, à Sathana effectum, & homini infusum non autem ipsa Essentia, quæ per se suauè natura non peccat: tum certè necesse est, ipsam Essentiam rationalem, Intellectum & uoluntatem per se benè agere.

XIII. Quia hinc ex isto accidentario errore necessariò sequitur, tum antea factam esse tantum quandam alterationem aut accidentariã

mutilationem, tum iam quoq; in renouatione fieri debere. nempe sicut antea solum abijt quoddam bonum Accidens iusticie originalis aut imaginis Dei, & contrarium aduenit: ita uicissim nunc debere discedere prauum Accidens iniusticiam Originalem aut imaginem Diaboli, & contrarium illud amissum Accidens reuerti.

XIIII. Quia si istud presens summum malum in homine non est quiddam essenziale seu quaedam Essentia hominis, sequetur, etiam illud primum bonum non fuisse quicquam essenziale: atque ita illum spiritum uitae, ore diuino humano corpori inspiratum, non fuisse sua Essentia uere uiuum, ac intelligentem Spiritum seu oculum uidentem, cum uetotum hominem uiuificasse, sed fuisse tantum mortuum quendam brutumq; talitum. Verum ultra corpus & animam fuisse tertium quoddam accidentarium bonum, quod isti optimam praestantissimamq; partem hominis esse dicunt, quod fuerit uita & intelligentia, illoq; ipso esse tum illum Spiritum, tum & totum hominem uiuificatum aut factum uiuum et intelligentem: tamen si ista ratiocinatione nihil opus sit, cum isti disertè affirmet, Vitam et Vires Sensusq; esse tantum accidentia, dicantq;, quod licet homo sit nunc mortuus et cadauer, expers omnis sensus: tamen nihil de Essentia ipsa perdiderit. Ratiocinatio haec est: Anima Essentiam retinuit: Vitam & intelligentiam non retinuit: igitur anima non fuit sua Essentia Spiritus uiuens ac intelligens.

XV. Dominus Amsdorpius P. M. olim diuinauerat aut potius prophetauerat in suo iudicio de ista controuersia, Sathanam per istum errorem id omnino spectare & agere, ut filij Dei beneficia extenuet, contemptaq; reddat, & praesertim uti illam gloriosam essentialemq; regenerationem tollat, et relinquat tantum accidentariam quandam alterationem: Id sane isti iam ultrò disertèq; asserunt, clare negantes, quicquam essenziale antea perisse, aut contrarium successisse: aut omnino quicquam substantiale in regeneratione condi in homine, & totam illam nouam creaturam in Christo esse tantum quandam nouorum motuum et accidentium suscitationem.

XVI. Quia aduersarius error corrumpit & tollit doctrinam simul & beneficia sacrosancti Sacramenti Baptismi. Nam Paulus Rom. 6. testatur, Baptismum significare ueteris hominis sepulturam & noui suscitationem, & sic etiam in paruo Catechismo habetur. At isti disertè corrumpunt uerba Catechismi & totam istam doctrinam de ueteri
homine

homine deponendo, & nouo induendo, quod id totum sit tantum prauos
mores uitiaq; abicere, et uirtutes ac bonos mores sectari, in Sicut uer
Ien. R. 4. Antid. 51. 53. in disput. Heßh. 87. Schop. H 4. Hoc qui
dem inde necessario sequitur, quia si Originale peccatum & originalis
iusticia sunt tantum accidentia, tum sane uetus et nouus homo nihil sunt:
sed tantum mali mores in bonos mutandi indicantur. Sicut olim Philo
sophi, Pharisei, & nunc Turcæ ac Iudæi, omnesq; hypocritæ talem re
generationem norunt ac docent, talemquè regenerationem Nicodemus
ante Christi institutionem probè nouerat & docuerat.

XVII. Postremò, per istā doctrinam innumera illustra loca sacræ
scripturæ essentialissimis uerbis et sententijs originalem iusticiam et pec
catum describentia planè irrita falsaq; ant certè inepta & hyperbolica
esse necessariò statuentur. Quid enim magis ineptum aut etiam impo
storium fieri potest, quam substantiam ipsam, optimam scilicet creatu
ram Dei tantopere accusare & insectari, & digito ut rem pessimam fon
temq; omnis mali omnibus ostentare, cum solummodo quoddam Acciden
tarium opus Sathanæ monstrandum accusandumq; esset.

XVIII. Summa quoties sermè Prophetæ, Christus, & Aposto
li de peccato cum Iudæis & hypocritis disputarunt, plerunq; Hypocritæ
esse tetenderunt ut ipsam quidam hominis Essentiam per se bonam esse
statuerint, malitiam uerò omnem tantum quiddam ac, essorium, pere
grinum & aduentitium esse contenderint. Contra uerò Spiritus S. sem
per arguit ipsum cor cœcum, peruersum, induratum, lapideum, adaman
tinum, & thesaurum omnis mali, Mentem cœcam, peruersam, ueterem
hominem, carnem, sensum carnis, corpus peccati et mortis, Imaginem A
dam terreni, in qua nos ille corruptissimus pater genuit, ceruicem durā,
neruum ferreum, dicitq; ipsemet, homines esse semen serpentis Deo ini
micum, & à filio Dei conterendum destruendumq; genimen uipere, plan
tationesq; & filios Diaboli, ac ex patre Diacolo, sepulchra dealbata,
semen malignantium, filios Belial, degeneres arbores & uites, labrus
cas, & uenenatissimas uites Sodomæ, Basiliscos, Scorpiones, Serpentes,
& alias immundas bestias, quas p̄ debellare debent, ut est in Prophetis et
Euangelio, & Act. 10. in uisione Petri: Rectissimè profecto applica
re possis ad istam quæstionem, An illud primarium præcipueq; tollendum
malum sit Essentia uel Accidens, illud Dei dictum Ioel. 2. Scindite
corda uestra & non uestimenta uestra, nempe tantum Accidētia uestra

Vt illo

Vt illud Christi, Hypocrite, lauate quod intus est, nempe cor plenum rapina seu rapax: transformata, ne sit amplius rapax & prauum.

Talia sunt & illa, Facite uobis cor nouum: Exuite ueterem hominē: Crucifigite carnem: Abolete & sepelite corpus peccati & mortis. Nam non aliena, seu accessoria, quæ intrant, uos contaminant sed cor uestrum cum suis pessimis fructibus, Summa, Deus est Spiritus aut mens sanctissima, uultq; sibi seruari ipso Spiritu aut mente optimè formata, sibiq; conformi, tanquam summa quadam sibiq; acceptissima iusticia: & non quopiam Accidente, & contra maximè detestatur mentem Spiritumq; sibi in conformem & aduersum, tanquam summum quoddam peccatum: & non detestatur peregrinum quodpiam aduentitiumq; Accidente. Semper, inquam, ille potissimum respicit in ipsum cor mentemq; rectam aut peruersam, tanquam summum bonum aut malum, fontemque omnis boni aut mali Actualis.

Quo igitur uerus sensus legis cognitioque peccati haberi contra imposturas Papistarum, Sophistarum & presentium Pelagianorum possit, secutus Christum glossas. Phariseorum à lege abolentem, eamque acuentem & polientem, iuxta mandatum Dei, Deut. 6. Aliquot Regulas hic congeffi: quæ liquidò ostendunt, Deum primario ipsam Essentiam, & quidem nobilissimam arguere, ut summum maximeque Deo abominabile & aduersum malum, uerissimumque peccatum: & iubere tollere ipsum cor lapideum distortumque, tanquam thesaurum aut fontem omnis actualis peccati, quod est ipsissimum originale peccatum. Sic & Christus ipse Matthæi 5. & passim in suis concionibus regulas ueri intellectus legis & peccati contra glossulas Phariseorum proposuit, semper monstrando Deum & legem ante omnia flagitare ipsum cor sincerum rectumque & damnare istud præseus peruersissimum cor, ut summum malum aut peccatum & fontem omnis actualis peccati.

VTILES

VTILES REGVLAE DE IN-
DICATIONE ET COGNITIO-
ne peccati.

MATTH. 22. Erratis non intelligentes Scripturas & potentiam, seu etiam potens iudicium Dei. Quodcumq; Deus in scriptura aliquid hominis accusat, ut actionem, passionem, omissionem, seu cessationem, sermonem, cogitationem, inclinationem, habitum, aliamue Qualitatem aut omnimò Accidens quodcumq;, uel deniq; Substantiam: etiamsi non utatur uoce peccati, tamen semper illa ipsa accusatione testatur illud esse peccatum.

Hec sententia aut axioma, tanquam quoddam principium Theologicum, omnibus debet esse notissima. Moralia namq; DEVS mala, (non ut homines) damnosa & insuauia solet accusare. Morale uero malum, idem est, quod peccatum seu iniusticia. Idem igitur prorsus est Deo ac legi accusanti, Malum, aut res mala, quod peccatum. Dico autem, uerum peccatum, non fictitium de re ob aliquod accidens rea, ut nunc isti sophisticantur.

Nititur haec Regula etiam illa Apostolica de definitione peccati, Quicquid est in conforme legi Dei, est peccatum: quae summopere cum ab alijs omnibus, tum etiam ab istis Antagonistis inculcata est. Ob hoc enim ipsum scriptura tantopere aliquid accusat, damnat, & arguit: quo nos credamus & sciamus, esse rem, Deum offendentem, legiq; Dei aduersam seu uerum peccatum aut malum morale.

Quodcumque igitur Deus, aut Lex accusando testatur aliquid esse malum, Deo displicens et aduersum, pronunciat esse peccatum. Aut si id ita non est, unde tandem sciemus, quid à Deo accusatum, sit aut non sit peccatum? Quomodo tandem erit per legem cognitio peccati? Nam scriptura raro dicit expresse, hoc aut illud est peccatum: tantummodo id alioqui accusat & uituperat, Deoq; esse aduersum & displicens testatur.

Omnis mala actio, passio, omisio, aut defectus, malus motus, sermo aut cogitatio mala, inclinatio, & omnino omne malum Accidens, est peccatum, cur non etiam mala uel potius pessima Essentia ueteris Adami, & cordis peruersissimi: quae quidem Essentia flagitante Deo omnium
B optime

optima esse deberet: & antea ita à Deo fuit formata, ut esset uia ipsius imago, copiosissimaq; officina, thesaurus, & fons omnis boni: nunc uerò est ita transformata, ut sit imago Satanae, copiosissimaq; officina, thesaurus, & fons uberrimus omnis mali, teste Christo.

Iam constat, Deum saepius & longe acrius passim in tota scriptura arguere, & accusare directe, & sine omni mali accidentis inhabitantis reprehensione aut indicatione, hanc ipsam uenenatissimam arborem aut Essentiam nostri ueteris Adami & cordis ac mentis peruersissimae, ut rem pessimam, Deoq; ac legi eius in conformissimam, adhuc ut precipuum quendam fontem ac thesaurum omnis mali actualis, quam ullos nostros prauos fructus, effectus aut motus: imò Deus etiam mortificari, aboleri, crucifigi, sepeliri, & longissime ex suis oculis amoueri eam seuerissime iubet, ut rem sibi extremè exosam & abominabilem. Ipsam, inquam, degenerem arborem aut peruersissimam Essentiam, praesertim autem nobilissimam, non aliqua eius Accidentia, expressè & grauissime accusat in scriptura Spiritus sanctus.

Cur ergo non credimus Deo toties testanti, hanc ipsam extremè degenerem arborem, labruscam, aut uitam Sodomæ, nempe nostram ueteris, terrenique Adami Essentialem imaginem aut formam, (in qua sumus ab Adamo geniti, Gen. 3. 1. Corinth. 15) esse rem malam, Deoque aduersam, imò etiam thesaurum, & sentinam, originemq; omnis mali, atque ita uerissimum peccatum: & quidem illud principale aut radicale scaturigineq; peccatum, unde omnia alia peccata malaq; oriuntur: sed potius ficulneas glossularum & elusionum palliationes excogitamus, quibus foedissimum istum Adamum Naturamq; contegamus & excusamus, cum contra Schmalcaldica Synodus grauissime damnet istas sophisticas subtileque distractiones, quid sit aut non sit peccatum.

Quare cum infinites scriptura, aut Doctores uel concionatores dicunt, inculcant, testanturque, hominis naturam, carnem, Essentiamque esse rem malam, imò etiam pessimam, tum simul dicunt esse peccatum. Accusant enim illi tantum malum morale: quod quidem est idem quod peccatum: quod est diligenter obseruandum ac exponendum.

Quapropter, si modo rectè intelligimus & attendimus, quid uel scriptura, uel Scriptores sinceri legem concionando, et arguendo monstrandoque peccatum dicant: tum sanè ista ipsa Doctrina, quod originale peccatum sit ista corruptissima natura aut imago ueteris Adami, adeò non est no

est noua, ut nihil sit fueritque hactenus ea usitatus. Sed profecto multum
docentes & audientes accusant Naturam & Essentiam hominis, au-
diuntque eam esse scriptura accusari: neque tamen uel semel expendunt,
quidnam dicatur.

Verum coguntur concedere sepe etiam Antagonista, Essentiam ho-
minis esse peccatum sed id mox sophismate iuncto eludunt, dicunt eam
uocem notare rem prauo quodam accidente contaminatam, ut si Tur-
cicus aut gentilis iudex uel carnifex concederet, furem aut homicidam
esse suis facinoribus pollutum ac reum: Tantum scilicet mysterium isti
nobis de naturae humanae peruersitate patefaciunt. Non uolunt, Essen-
tiam corrupti hominis uere esse peccatum: seu proprie aut uere sic di-
ctum, quodque sua praua natura Deum offendat, id est, uolunt esse pec-
catum non peccatum, seu fictitium peccatum. Verum scriptura et Scri-
ptores loquuntur de uero, non commentitio peccato, ut omnes docti &
uulgus hactenus communiter istam uocem intellexerunt?

Quod si debet Accidentariorum sophistica Regula ualere: quod cum
Deus aut scriptura aliquid simplicissime loquendo & pronunciando ac-
cusat, quantumuis id crebro & uehementissimis uerbis faciat, disertissi-
meque ac quasi digito protenso monstrat, quid sit id, quod illi tantopere
displiceat: tamen nos omnia illa dicta secundum QUID intelligere
debeamus, non de illa ipsa expressè accusata re, sed de quopiam fictitio
Accidente, illis rebus secundum ipsorum somnia inherente aut illicito:
tum sane ego non uideo, quomodo posthac erit per legem cognitio pecca-
ti, aut etiam quomodo ulla omnino certa cognitio ullius peccati, aut pro-
fus ullus certus sensus Scripturae haberi poterit indubitanter.

Cum enim semel licebit ab expressis uerbis Dei discedere ad hominè
figmenta, tum diuinabit alius per suum secundum quid aliud Accidens.
Imò etiam unus & idem (ut homo mentes humanae incertae fluctuant)
modo hoc, modo aliud secundum QUID, & suum Accidens somniabit
& diuinabit: uti solet exundatio semel perrupto aggere latissime uaga-
ri & exundare.

Faceret sane etiam scriptura ita (monstrando bonam substantiam
pro Accidente malo aut peccato) docens & loquens perinde ineptè, uel
potius seduceret homines, ac si medicus, cum deberet accusare & oppu-
gnare morbum uel cruditates aliosue prauos humores in corpore & Es-
sentia herentes, ille ipsam Essentiam, naturamque accusaret, per dique

ac destrui iuberet, sicut scriptura toties mortificationem et abolitionem
huius Adami & carnis seuerissime inculcat urgetq;. Sic quoq; Christus
Nicodemum prauè suis hyperbolicis locutionibus scandalizasset, inse-
stando carnem & naturam ipsam, iubendoq; eam per regenerationem
mutare & transformare, cum debuisset tantum aliquorum separabi-
lium accidentium uitiorumque alterationem & prauarum inclinatio-
num amotionem exigere, sicut isti suum ueterem et nouum hominem tan-
tum de uitijs uirtutibusque exponunt, quod ille & facile intellexisset &
pleno assensu comprobasset.

Ego quidem non possum intelligere, quid aliud sit aut omninò signi-
ficet dictum Pauli: Per legem est cognitio peccati, Rom. 3. & 7. quàm
quod omne id sit peccatum, quòd lex Dei aut Scriptura accusat, ut ma-
lum, aut etiam prohibet. Sicut nostrum ueterem Adamum, carnem,
corpus peccati, & corpus peruersum lapideumque accusat, amouerique,
crucifigi, mortificari & aboleri toties, tamque seueriter & miraciter
mandat.

Quando lex aut Deus accusans dicit, (ut protinus initio in illis pri-
mis pœnitentiæ concionibus fecit,) Tu es mortuus spiritualiter aut ca-
daver, Genes. 2. 3. Tu ipse es semen serpentis, inimicum Deo & con-
terendum: Tu es nudus spiritualiter: Tu es maledictus: Tu me fugis
& horres ex intimo corde, ut meus naturalis hostis: Tu abscondis & oc-
cultas tuam foetam Essentiam, cuius nunc te pudet ac piget, cum an-
tea illa à me esset optimè formata. Tu es puluis seu terra, cum antea
esses Spiritus ueræ uitæ, mihi spiritui creatori conformis, Gen. 3. Ada-
mus non cõrentus esse imago nostra, arbitratus est rapinam, uoluitq; pro-
fus nobis fieri æqualis: nunc nec similis quidem amplius nobis est. Habet
longè aliam imaginem, per suam ruinam mortemq; partam, & in omnes
posterios gignendo propagandam, quam ea fuit, in qua nos eum effigia-
uimus, Genes. 3. 5. Tu es caro, Gen. 6. Tuum cor est prauum, et sem-
per naturaliter in mala ruens, Gen. 6. 8. Hæc, inquam, cum Deus ibi
accusando Adamo dicit, multò profectò magis dicit: Tua ista pessima
Essentia est peccatum: quàm cum dicit, Tu comedisti de arbore uetita:
Igitur peccasti, aut, tua illa actio est peccatum.

Illa quoque hæc Regula est uerissima, quod quoties Deus aut lex no-
stra actualia peccata accusat, aut etiam praua opera prohibet, & bona
opera mandat: toties ipsam intimam Essentiam arboris nostræ, corq; ac
prauam

prauam mentem nostram accusat, iuxta Regulam Christi, qui toties urget, ut ex effectis (iuxta methodicam Regulam: Ex notioribus ignotiora discenda sunt) causam, & ex prauis nostris fructibus nostram pessimam arborem aut Essentiam, thesaurumq; cordis per Analysin cognoscamus.

Lutherus pulchrè in expositione Decalogi docet, quod **DEVS** prohibet, ne colamus idola, ne abutamur eius nomine, occidamus, adulteremus, furemur, aut peieremus: semper testetur, nos esse natura tales, nostrumque cor ac mentem, tanquam pessimam arborem, sua natura procliuem esse ad omne malum. Alioqui sanè tam firmæ repagula, et tã dura frena nobis imponi, nihil planè opus esset. Nam etiã in communi uita, si quis hospiti diceret: uide ne quid mihi fureris, mox ille iratus responderet: Tu igitur putas me furem aut furacem esse.

Hoc sanè est, quod dicitur, Lex iniustis esse posita: Nam qui uerè ac Essentia ipsa iusti sunt, illi sibi sunt lex, habent opus legis in corde suo scriptum, & natura spontequè faciunt quæ legis sunt, eoquè lege externa, ceu Pædagogo minace, non indigent, quæ ipsos regat & coercat, Rom. 2. 1. Timoth. 1.

Sic Deus in toto Decalogo seuerissimè ac cum tantis minis, promissionibus, adhortationibus, & obiurgationibus præcipiens bona opera ac uirtutes prohibensque uitia, ac ueluti importunè nostram obedientiam flagitans, eo ipso primum quidem nostra actualia peccata arguit & monstrat: postea, illis patefactis & exaggeratis, insuper etiam clamat, totam nostram arborem, illos tãm prauos fructus tam promptè copioseque ferentem, aut etiam instar cloacæ cuiusdam effundentem esse longè pessimam, sibi que inconformissimam, & ad omne malum præcipitem: eoque esse illud scaturigine et radicale malum aut peccatum unde omnia alia ubertim profluant. Cum Deus Isa. 59. dicit, omnium hominum studia & conatus esse uel telas araneorum, hoc est, res ludicras & nullius momenti: aut oua basilisci, hoc est, res perniciosissimas & pestilentissimas: tunc per effectus simul testatur, nos ipsos esse uenenatissimas araneas & atrocissimos basiliscos. Quare lex Dei seuerissime flagitando nostram obedientiam, & accusando inobedientiam, non tantum docet nos, quid sint nostra actualia peccata: sed etiam, quid sit illud originale, nempe esse illam ipsam nobilissimam Essentiam aut arborem Adamicæ imaginis, unde isti tãm prauis fructus profluant aut exoriantur.

B 3

Porro

Porrò cum etiam Deus aut lex eius ex professo, & directe uult nobis nostrum originale peccatum monstrare seu nos, quid sit illud regnans peccatum, quod omnia actualia in nobis suscitatur, & cui potissimum resistere debeamus, docere: tunc ipsam nostram Substantiam, præsertim autem nobilissimam, Essentiam, Cor, Mentem aut Rationem ut rem sibi aduersam & simul fontem omnium actualium peccatorum grauissimè accusat: quasi clarè expressisque uerbis diceret: Tuum illud originale & in te regnans peccatum, aliq; omnia efficiens, quod mundo ignotum est, & de quo omnino te, omnesque homines præcipuè rectè doceri oportet, est ipsummet cor & ratio tua, tuusque ille uetus Adam, seu tua illa Adamica imago, in qua ille tuus pater Adamus iam trucidatus inuersusque te genuit: Tuq; ipsum, & non amplius Deum, primum illum formatorem, qui hominem in sua imagine effigiarat, representas.

Hac igitur ratione est, aut fieri debet per legem cognitio peccati, communi actualis, tum præsertim illius originalis. Et hoc sanè modo debemus tum scripturæ, ac Spiritus sancti mundum arguentis, conciones de peccati agnitione, tum & nos ipsos examinare & diiudicare, ne cum Phariseis alijsque Hypocritis nostrum horrendum ueterem Adamum ignorantes, ac nec condonationem, nec detractionem aut mortificationem abolitionemq; eius à Deo petentes, tantum peccatum nobis (uerè nefarij illius serpentis caput in sinu nostro alentibus) maneat, inq; eo moriamur, & in æternum pereamus.

SECUNDA PARS.

HACTENVS quasdam Regulas ac Leges de indicatione seu patefactione peccati proposui, declarauit, & confirmaui. Iam hanc ipsam doctrinam in aliquot propositiones diducam & euoluam, ut tanto aptius eius usus haberi queat.

I. Fundamentum uerò est totius doctrine legis & patefactionis iusticiæ ac iniusticiæ illa Apostolica sententia, exprimens tum scopum usumque totius legis, tum & definitionem peccatorum in genere, quòd omne id, quod normæ legis iusticiæque Dei non congruit, sit peccatum, quicquid id demum sit in rationali creatura, siue actio, siue passio, siue omisio aut defectus, siue quodcunq; demum accidens aut deniq; substantia. Hæc sententia ut uerissima est, ita fixa, stabilis, immotaq; ab omnibus

bus p̄is habeatur. Nam ob id ipsum est aliquid peccatum, quia à norma iusticiæ diuinæ discrepat: & ubi prorsus non est Lex, ibi nec peccatum, teste Paulo & ipsa rei natura aut ratione.

II. Spiritus S. arguens in Scriptura mundum seu hominē de peccato, clarè exprimit, quidnam in eo ut malum aut peccatum accuset, arguat, & redarguat. Arguit igitur ipse eum de prauis effectis, omissionibus & passionibus: deq; sermonibus & cogitationibus: Arguit etiā eum de prauis qualitatibus uitiosisq; habitibus ac inclinationibus, & denique de ipsamet praua arbore seu Essentia, nempe, de pessimo lapideoq; corde, carne, corrupta cœcaq; mente & uetere Adamo aut homine. Sic ille homini demonstrat, quænam sint illa mala aut peccata, quibus Deus tantopere offendatur, quæq; hominem filium iræ seu dignum ira Dei efficiant, nempe, ipsamet arborem cum omnibus suis fructibus. Non enim tantum nostris operibus uitiosisq; & accidentibus, sed etiam ipsamet Natura sumus filij iræ Dei, teste Paulo, seu ipsamet natura nobis iram Dei conciliat.

III. Quicquid Deus in Scriptura accusat, ut malum, id testatur esse peccatum, etiamsi hoc ipso nomine id non nominet. Quod cum certissimum, nulliq; dubitatum sit in Dei reprehensione hominis actionum, passionum, omissionum, & qualitatum, siue innatarum, siue accersitarum: cur non etiam uerum esset in ipsa Essentia hominis, toties tamquē grauissimè à Deo accusata? Cur quoue iure in reprehensione Essentia-
lium malorum, seu arboris ipsius alius sensus diuinarum legisquē accusationum, quàm in accidentibus confingitur? Cur inquam res uiliores, Accidentia à Deo accusata, censentur peccata: Essentia uerò res præcipua, eaque quæ maximè Deo conformis esse debebat, multoq; grauius ab eodem defecit disidet & damnatur, non haberetur pro peccato? Lutherò quidem & Schmalcaldicis articulis idem planè est, naturam esse prorsus corruptam & malam, quod esse peccatum: quod multis exemplis probari potest.

III. Quoties Deus aut Lex accusat monstratq; actualia peccata, toties ipsum quoq; originale, tanquam fontem eorum accusat & ostēdit. Nam accusando fructus admonet, ut simul per Analysin cogitemus, ratiocinemurq;, ipsam nostram arborem Essentiamq; aut thesaurum, unde illi tam prauis fructus profluant, esse longè pessimam, atq; adeo ipsamet originale peccatum, iuxta illam Physicam sæpiusq; repetitam
Christi

Christi Regulam: Ex fructibus, tanquam rebus nobis notissimis, cognoscitur arbor, & omnis causa ex suis effectis.

Inde ergo uult Deus nos animaduertere, quod simus tribuli, spinæ, Zizania, plantationes Satanae, labrusca, semen serpentis, aut genimen uiperæ, filij Diaboli, et ex patre Diabolo, et uites Sodomiticæ, hoc est, res extremè à Deo eiusq; lege alienæ, ei inconformes, aduersæ ac abominabiles & exosæ, seu uerissimum & summum peccatum.

V. Quoties Deus aut eius lex, uel exigit ac præcipit seueriter homini bona opera & uirtutes, uel prohibet mala opera: toties testatur, ipsam eius arborè aut Essentiam esse pessimam, seu esse illud ipsum originale malum, unde cætera proueniant. Testatur enim eo ipso, hominem eiusq; nobilissimas uires, Rationem & alias non esse amplius ita bonam arborem, ut sponte sua, ipsaq; natura bonum faciat & malum refugiat. Alioqui si Natura ipsa seu Regina ratio, per se optima Dux ad omne officium esset, profectò externo legis imperio coactioneq; minimè indigeremus, quod etiam Cic. Tuscul. 3. confitetur. Lex enim uerè naturaq; ipsa iudis posita non est 1. Tim. 1. Illi sunt sibi lex, & habent opus legis in corde suo inscriptum, Rom. 2:

Externa ergo lex Iusticiæ in literis uoceq; & pœnis tanta cum uehementia & instantia à Deo proposita, testatur in corde aut anima legem uiuam coessentialemq; non existere, seu non adesse illum Spiritum ueræ uitæ incolumem, seu illum internum oculum uidentem aut cor intelligens: ut toties Spiritus S. in scripturis queritur. Externus isle magister morum uitæq; tam importunè imperitans & accusans, & istum rudem indocilemq; puerum & (ut uulgò dicitur) Bachantum ubiq; regens ac pedagogizans, hoc ipso facto abundè testatur, illum internum magistrum aut Regem, rationem seu mentem olim à Deo homini pro Rege Duceq; inditum non posse bene istum hominem aut domum suam regere.

VI. Summa legis totius est, teste Mose & Christo, Dilige Deū ex toto corde, iota anima, tota mente, & omnibus uiribus, &c. Hoc igitur mandatum proponens Deus, non tantum illum quasi fructum obedientiæ, actionum, aut uirtutum, dilectionisque, ut sibi debitum exigit: sed etiam flagitat ante omnia ipsam illam suam, sibiq; debitam arborem, uitem, uineam aut radicem, sua olim manu in Paradiso plantatam, unde illi fructus felicissimè uberrimeq; prodire deberet, nēpe Cor, Animam, Mentem, & omnes uires sibi conformes: ac si diceret, sit
tus

tua Mens, Anima, Cor, omnesq; vires ita benè formata ac effigiata,
mihiq; conformis, sicut ego eam initio mihi ad omne obsequium idoneã,
promptam, fructuosãq; magna sapientia ac diligentia creavi.

VII. Neq; solum id, dicit agitq; Deus, sed etiam tantum præceptum tã
seueriter proponendo ac flagitando, uult tum intellectum, tum & uolun-
tatem hominis, ut peruersissimam redarguere ac dicere, Primum tua
Mens ac Ratio, seu internus ille oculus adeò est cæcus, ut nec me suum
creatorẽ ac principale obiectum, nec etiam suum primarium bonum aut
officium, opusquẽ nouerit. Alioqui certè non oporteret me te tã sedu-
lò imperiosequẽ de hisce tã tibi proprijs necessarijsquẽ operibus ac re-
bus docere. Si ille internus tuus oculus uerum uisum, uti à me initio crea-
tus fuit, haberet, tot externis ductoribus tamq; cæco adhibitis, profectò
non indigeret. Deinde tua quoq; uoluntas & cor est adeò sua natura per-
uersum, & à me suo creatore, præcipuo obiecto, summoq; suo bono & one-
ni suo officio auersum: ut nihil minus uelit possitquẽ sua sponte agere,
quã me suum creatorem & summum bonum diligere ac sectari: Id si
non ita esset, non profectò necesse foret, me istud ei tã instanter & se-
ueriter, adiectis insuper tot minis & promissionibus, adhortationibus &
obiurgationibus, mandare ac perpetuo inculcare, & ab eo flagitare. Bo-
nus enim debitor se uero ex actore non indiget, sed tantum malus ac per-
fidus. Quin etiam amplius mali adest: Nam tua mens tota ruit summo
impetu in errores & idolatriam, inquẽ odium mei & proximi. Alioqui
non sanè opus foret, id ei à me tantopere prohiberi.

VIII. Quando Lex dicit Paulo, Non concupiscas, non solum do-
cet, actus, opera, & effectus, ac quasuis inclinationes cupiditatum &
commonitionum contra Deum, eius legem & proximum, esse peccata:
sed etiam affirmat, ipsius Pauli arborem naturam aut Essentiam, Cor
& Mentem, sua iam praua natura totam ruere in omnes pessimos affe-
ctus & cupiditates, suaquẽ intima indole aut ingenio esse feracissimam
istorum pessimorum fructuum: sicut præclarè Apologia testatur, idip-
sum esse istam originalem concupiscentiam, quòd iam omnes nostræ ui-
res, Mens, Cor, ac sensus perpetuò naturaliterquẽ contra Deum stent
aut militent. Imò & hoc dicit, Paule, tuus creator est Spiritus, & eius
norma iusticiæ est spiritualis. Sis ergo tu quoq; spiritualis, Deoque & e-
ius normæ iusticiæ conformis. Deniq; etiam dicit, Tu es carnalis, &
caro ex carne nata, eoquẽ Deo et eius legi inconformis ac uerissimum pec-
catum, Rom. 7, Gen: 6.

C

IX. Quòd

IX. Quod si quis etiam diligenter rem expendat, longe profectio plus est, aliquem dici naturalem peccatorem, seu à natura ipsa peccantem, quam simpliciter peccatū. Peccata enim alia alijs maiora sunt, & unum quoq; peccatum innumeris minus est, possuntq; peccata sine ueterioribus promissis effectis existere. At cum quis accusatur, quod naturaliter peccet seu sit à natura peccator: omnino indicatur, eum esse sua natura ac Essentia, ueluti quandam sentinam, thesaurum, originem, & scaturiginem uberrimam, radicemq; & arborem foecundissimam, aut etiam Closcam infinitorum peccatorum. Nota & usitata est sententia: quod causa sit multo maior ac potentior suo effectui. Et, propter quod unumquodq; est tale, illud est multo magis tale: sicut etiam Spiritus S. sepe in scriptura argumentatur, quod is qui fecit auditum, uisum aut uitam, multo magis suis creaturis uiuat, audiat & uideat. Quare dici aliquid esse sentinam, thesaurum aut fontem omnium actualium peccatorum, atque ita peccatorem (ut de Essentia hominis, & quidem nobilissima, sepius in scriptura dicitur) multo certe maius est, quam simpliciter tantum dici ac esse peccatum. Profecto res ipsa id euidentissime testatur, quod si fructus alicuius arboris sunt bonum, aut etiam malum aliquod, multo maius bonum aut malum ipsa arbor, eos fructus largiter proferens, censeri debeat. Quare quidam dicentes, Hoc est peccator, sed non peccatum, nesciunt quid garriant.

X. Quoties igitur actualia peccata accusantur, simul originale arguitur, quia nullus fructus est in actu, cuius non adsit radix aut proxima potentia in arbore, Deus etiam scrutator cordium cernit ac detestatur nostra mala opera aut fructus in ipsa praua arbore aut corde, seu in ipsa (uti loquuntur) potentia summaq; ad omne malum pronitate: ideo etiam dicit Christus, Cor uestrum rapina plenum est, id est, rapax. Sic multa peccata actualia obijciuntur Iudæis, Rom. 2. quæ tamen illi facto ipso non patrarent. Sic Decalogus ex fructibus per Analysin docet agnoscere arborē. Sic Augustanae confessionis definitio originalis peccati per actualia uerba, teste Apologia, monstrat & accusat ipsas anime uires aut Potentias peruersas, nihil boni, sed tantum mala proferentes, testaturq; eas esse illud malum, unde omnia alia oriuntur, quod originale peccatum nominamus.

XI. Verum sicut Papistæ olim ex uocibus aliquid actuale sonantibus, per quæ Confessio sic uoluit monstrare ipsas potentias Essentiales aut

les aut arborem, unde illi passionis fructus exoriantur, arripuerunt occasionem exagitandi confessionem: ita omnino Hypocrite scripturae locutiones actualia peccata tantopere prohibentes, & bona opera aut uirtutem mandantes, nunquam uoluerunt intelligere, uel maxime monstrare, exigere, aut prohibere ipsam bonam aut malam arborem, Essentiam uel Naturam. Sic & hodie earundem occasione Accidentarij à ueritate longissime aberrant, & alios seducunt.

XII. Quodcumq; unius alicuius hominis aut gentis improbitas aut praua Natura arguitur aut describitur, omnium describitur. Omnium enim hominum est eadem ratio aut ingenium, sicut Dominus dicit, Omnes gentes habere præputium incircumcisum, sed Israelitas habere cor incircumcisum, Iere. 9. & matrem Israelitarum Hætam, patrem uerò esse Amorrhæum. Omnium enim hominum idem est uetus Adam, idem cor peruersissimum. Huc referatur & illud: Quod uobis dixi, omnibus dixi. Idem quoq; iudicium Dei est de omnium hominum natura.

XIII. Quando Deus accusat ipsum Cor aut Mentem, Essentiamq; nostram, docetque esse malum quoddam, & quidem illud ipsum summum ac originarium malum, unde omnia actualia oriuntur: Sicut etiam Cainsum docuit: tum omnino ueluti digito monstrat homini, quidnam sit eius originale malum: cum quo ei præcipue pugnandum est, & de quo conteri & conterri dolereq; debeat. Et deniq; cuius condonationem, seu contestationem, & non imputationem, simul & amolitionem per regenerationem perpetuò per Christum flagitare cogatur: si non uult ignorata sua illa tam praua arbore aut uetere Adamo, in isto tanto peccato mori ac perire, Ioan. 9.

XIII. Quicquid Deus probat, præcipit, ac exigit: testatur profectò esse iusticiam quandam: Et uicissim quod improbat, reijcit ac prohibet, testatur esse iniusticiam aut peccatum. Hæc enim bona ille exigit & mala reijcit. Probat uerò ille, exigit, ac præcipit ante omnia uehementissimeq; Cor spirituale, Mentem sibi conformem, & Spiritum ueræ uitæ à se inspiratum, sibiq; similem, hominemq; nouum seu nouam creaturam. Ergo hæc ipsa sunt coram Deo summa quedam, ipsiq; gratissima iusticia. Et contra idem summe prohibet ac reijcit, detestaturq; cor istud lapideum, peruersumq; carnem, ueterem hominem, corpus peccati ac mortis, totumq; sensum carnis, internum illum oculum aut mentem coecam, totum istum foedum Adamum, mentem illi aduersam, sequē

contra ipsum efferentem, totam istam degenerem arborem aut uitam,
fœdamq; massam fœtidi fermenti, & deniq; naturam ipsam, nos ira eius
onerantem, aut filios iræ Dei facientem. Quare hæc ipsa sunt summa
quædam, & Deo maxime abominabilis iniusticia aut peccatum: cum au-
tem nequeant esse actuale peccatum, necessario sunt originale. Quo etiã
uehementissime facit, quod Deus ista ipsa perpetuò accusat, ut fontem
ac originem omnium actualium peccatorum, quod est istius peccati pro-
priissimum proprium. Quapropter cum aliqui doctores & auditores con-
cedunt, naturam Essentiamq; hominis, præsertim nobilissimam, esse qui-
dem in sua Essentia corruptissimam, peruersissimam, extremeq; malam,
non autem etiam esse peccatum: profectò non attendunt quid dicant:
Neq; enim possibile est, rem tam prauam Deum non offendere, iramq; ac
pœnas eius mereri, & legi eius inconformem ac ab eadem damnatam es-
se: quæ est ipsissima ratio aut Natura peccati.

XV. Certum est, doctrinam de originali peccato, quidnam id
sit, esse ob plurimas causas extremè necessariã: quo scilicet omnes sciãt,
quisnam sit ille tam prauus, adeoq; potenter in homine regnans Tyrannus,
aut fortis armatus, contraq; Deum & eius uerbum, Spiritum, & no-
uum hominem ardentissime militans, omnesq; prauos motus, cupiditates
& peccata actualia in nobis excitans, eaq; membris nostris imperans, &
per ea peragens: cuiq; præcipuè repugnare acerrima militia per totam
uitam omnes Christiani teneantur: de quo etiam conteri & pœnitere,
deniq; tum condonationem eius, tum etiam expurgationem, mortifica-
tionem & abolitionem assiduè petere à Deo debeant.

Certum quoq; est, Spiritum S. eam doctrinam in scripturis clarè ac
disertè tradidisse: quo omnes tam necessariam rem, tantumq; suum ho-
mem cognoscere possent. Quod si Deus toties, totq; modis accusans ip-
sam peruersissimam hominis Essentiam (præsertimq; nobilissimas, regnã-
tesq; eius uires aut partes, ut Cor, Mentem, Intellectum, & c. Illisq; ob-
ijciens, quod sine thesaurus, Origo, ac fons omnium actualium peccato-
rum) non uoluit clarè disertèq; ostendere ac docere ipsum originale pec-
catum, quidnam illud sit: quando tandem id docuit: aut unde potuit Ec-
clesia cognoscere tam extremè saluti hominum necessariam doctrinam?

XVI. Mirum profectò etiam ualdè est, & simul incertum, quid
tandem egerit, aut uoluerit efficere, uel docere Deum accusando, Essen-
tiam ipsam hominis, ut rem pessimam: & insuper asserendo, illam ipsam
esse

esse per sese suaue natura inde ab ipsa infantia & ex utero matris per-
uerfissimam, idq; non ob prauam aliquam institutionem & consuetudi-
nem improborum, (ut semper homines, præsertim Pharisei, aliq; Hy-
pocritæ et Philosophi sunt arbitrati, docueruntque) atq; adeò esse fontē,
thesaurum, causamque primariam omnis mali actualis: Si non uoluit il-
lis ipsis adeò uehementibus dictis, seuerissimis concionibus & accusatio-
nibus expressè asserere, istam ipsam pessimam arborem aut Essentialem
imaginem, esse illud ipsum summum malum, nempe originale peccatum.
Num ergo Deus temerè aut iocandi gratia exaggerauit magnitudinem
illorum malorum, accusando ipsam nobilissimam hominis Essentiam ui-
resque, ut summa quædam ipsiue aduersissima mala.

XVII. Omnis profectò Dei ac legis accusatio rerum humanarū
(siue sint actiones, siue passionēs, cessationes, aut defectus, motus interni,
siue cogitationes, habitus, inclinationes, aut quæcunq; demum alia Ac-
cidentia aut Substantiæ,) eò spectat, ut nobis summus ille Iudex, exal-
tata instar tubæ uoce, disertissimè ac ueluti digito monstret nostros illos
ipsiusque summos hostes, peccata scilicet nostra: quò ea dolore, depreca-
ri, deuotare, eisquè resistere, ac deniq; ea præsertim autem istum pes-
simum ueterem Adamum aut regem peccatum per omnipotentem DEI
regenerationem, & Spiritus S. operationem à nobis amouere ac amoli-
ri possimus. Si hunc finem scopumq; accusationum legis Dei; Acciden-
tarij non admittunt, tum tota legis concio fit inutilis & ociosa. Quis e-
nim alius potest esse usus accusationum Dei et legis, rerum humanarum,
si hic ipse non est?

XVIII. Quando Deus in homine expressè ac disertè accusat pes-
simam nostram Naturam ac Essentiam, ueterem animalemq; hominem,
Mentem corruptissimam, Cor lapideum, Carnem, Fimentum cordis,
& Sensum carnis: tum isti conantur nobis persuadere, ut discedamus à
disertissimis uerbis Spiritus sancti, & pro illa ipsa disertissimè nomina-
ta, et ueluti digito mōstrata praua Essentia, cōminiscamur, nescio quod
commentitiū Accidens, toxicum, aut philtum, stercus & uenenū in Es-
sentia latitās, quòd sit illud Deo exosum, et ab ipso tantoperè accusatum
malum. Quod profectò est non solum Epicuræa profanitas, tam petulan-
ter discedere ab expresso uerbo uiuentis Dei: Sed etiam planè blasphem-
a contradictio contra Spiritum S. Ille enim clarissimè nominat, mon-
strat, & accusat ipsam Essentiam, ut summum & Deo aduersissimum,

est maxime hostile malum, & quidem ut originem & scaturiginem omnium aliorum malorum. At isti contra in os spiritui Dei reclamant, dicentes: Non ipsam & hominis Essentia, sed quippiam ipsi inherens, ac in ea latitans, est illud summum malum. Nam ipsa hominis Essentia, quantumuis iam sit corruptissima, est nihilominus per se optima, legi Dei conformis, & omnino in conspectu Dei irreprehensibilis. Quid quæso est Spiritum S. per summum nefas mendacii arguere, si hoc ipsum non est? Taceo quod est plus quam palpabilis contradictio dicere Essentiam hominis esse rem corruptissimam & tamen adeo non esse peccatum, ut sit etiam per se optima.

XIX. Verum Spiritus S. disertissime istam ipsam blasphemiam suæ doctrinæ corruptelam redarguit in eo, quod illas ipsas accusatas Essentias mortificari & tolli, ac amoueri, suo tamen spiritali modo, ut res pessimas, iubet. præcipiens mortificare & crucifigere carnem, exuere, & sepelire ueterem hominem, abolere corpus peccati, excindere cor lapideum & Adamantinum. Iam necesse est id quod in regeneratione tollendum, ac ex oculis conspectusq; Dei amouendum est, esse ipsummet peccatum Originale. Nam id proprie malum, idque opus Diaboli aut hæc pestis à filio Dei in regeneratione destruitur & amouetur. Verum ista excisio aut depositio istorum Essentialium malorum fit non per artem modumque carnificum aut lamiorum, uel etiam Chirurgorum, ut isti carnales homines opinantur, aut etiam aduersarij nostri nos calumniantur. Sed sic amouentur illa mala, sicut ab initio uenerunt aut exorta sunt: nempe, sicut initio extitit in homine uetus iste Adam per illam primam montem, seu ineffabilem quandam transformationem optimæ arboris in pessimam: ita nunc rursus amouendus est per Christi uiuificationem, aut resurrectionem, regenerationemq;, & nouam noui hominis creatione omnipotentia Spiritus sancti effectam: quod est contra istos Nicodemitas & Philosophotheologos calumniatoresq; diligentissime obseruandum. Sed ad rem.

XX. Cum igitur Deus istas prauas Essentias, antea tantoperè accusatas, nunc insuper iubeat amoueri, non tantum ab Accidentibus quibusdam nos liberari aut altuari: manifestissimum certe est, ista ipsa essentialia mala esse illud summum ac originale malum, de quo disceptatur, & non aliquod fictitium Accidentiarum toxicum, philtrum, aut uenenum à Satana effectum, & in hominem ab extra infusum, & etiamnunc ad Naturam accedens, ut est in disp. VVigandi, 65. Quant

XXI. Quando toties scriptura, tamq; serio Essentiam hominis depingit aut exprimit, uel etiam indicat per pessimam uenenatissimam que arborem, aut uitem Syluestrem Sodomiticamq; per tetrum fermentum, Zizania, plantationem Sathanae: quando item homines uocat imaginem terreni Adami contrariam imagini Dei, carnem concupiscentem contra Spiritum, sensum carnis Deo inimicum, cor distortissimum & Thesaurum inexhaustum omnis mali, semen antiqui illius serpentis, gemmen uiperæ, Intellectum sese contra Deum hostiliter efferentem, Araneas, Aspidem, Serpentes, Dracones, Basiliscos, filios Diaboli, & ex patre Diabolo, Satanas, & deniq; naturales hostes Dei: cumque Petro Act. 10. Deus in uisione depingit homines per serpentes, & alias immundas uenenatissimasq; bestias: tum sanè multò maius quiddam dicit, quam si simpliciter eos uocaret peccatum: & tunc omnino ipsum originale peccatum exponit indicatq;. Nam peccatum aliud alio leuius est, potestq; sine alijs prauis effectis existere, & cadit etiam in sanctos, inq; ipsosmet filios Dei in hac uita: At ista tam horrenda nomina & crimina, quæ modò enumerauimus, quæq; innumeris uicibus, in scriptura de bonis Essentia inculcantur, nequaquam cadunt in uere renatos pios innumeraq; mala pariunt. Quare istis appellationibus Spiritus sanctus frequentissime in scripturis inculcatis, omnino indicauit ipsam hominis corruptissimam Essentiam, presertim autem istud seruum arbitrium, esse illud originale malum, unde omnia alia mala orientur, seu orig. peccatum.

XXII. Sacramenta quoq;, presertim illa hominem Deo primum imitantia, nempe Circumcisio & Baptismus (quæ significatione congruunt) peccata, presertim illud primum aut originale patefaciunt. Nam Circumcisio, teste Mose, indicauit, Cor ipsum pessima carne aut abdomine contectum, ut, (sicut Deus apud Isa. loquitur) uerbum Dei admittere & intelligere non possit, circumcidi debere: ut fieret intelligens & recipiens uerbum creatoris sui: Significauit etiam, hominem esse contectum pessima quadam imagine ueteris Adami aut corpore peccati & mortis, imò & mortuos esse in præputio carnis suæ, quod ipsi diuina beneficentia ac omnipotentia sit per illam internam Spiritus S. Circumcisionem detrahendum, Col. 2. Vbi Apostolus coniungens utriusq; sacramenti significationem ac etiam operationem, dicit nostrum ueterem hominem per Baptismum esse cum Christo sepultum, & nouum hominem eodem resurgere. Sic & Lutherus notionem circumcisionis declarauit,

rauit, quod significauerit, Deum totam priorem Natiuitatem, totamque illum ueterem hominem damnare, ut sibi abominabilem, nouamque Natiuitatem, & nouum hominem flagitare. Indicauit igitur Deus eo signo, se adeo detestari istum prauum foetum, ac etiam ipsum semen, unde sit formatus, ut ipsum quoque quasi fontem, unde ueniat, damnet, & abscindi destruique iubeat, & ex sua religione cultuque excludi & abijci uelit. Sic & Rom. 6. & in communibus Baptismi praecationibus & declarationibus dicimus, immersionem illam in Baptismo significare submersionem ueteris Adami, sicut olim Pharaon & primum illud carnale pessimumque saeculum est in mari & diluuiio submersum: & contra nouum spiritualēque hominem debere ibi emergere, sicut nouus populus Dei in arca ex Diluuiio, & Israel ex mari Rubro, pereunte Pharaone, emerfit. In utroque ergo isto initiatorio Sacramento ostensum est, ueterem naturam aut Adamum prauamque istam imaginē, in qua ab illis primis, iamque destructis interfectisque parentibus geniti sumus, uerē coram DEO prauam abominabilemque & peccatum esse: & quidem illud ipsum peccatum, quod est origo omnium aliorum. Sic igitur & per Sacramenta peccatum patet.

xxiii. Illa quoque Regula in omni consideratione uerbi Dei, praesertim autem in praedicatione legis ac contritionis, sicut & Euangelij ac fidei serio obseruanda & examinanda est, quod Spiritus S. arguendo aut consolando, non agat ociose & speculatiue cum Platonicis ideis aut abstractis, sed cum singulis indiuiduis, praesentibusque ac coram existentibus hominibus. Quod etiā ideo moneo, quia Ienenses in suo Sickerwerck. ternione Y. concedunt Lutheri expositionem Ro. 7. quod illud malū adherens renato homini, & illud regnans peccatū, omnia actualia patrans, sit ipsemet carnalis homo. Hoc ipsum est, de quo disputatur, quod ipsamet carnalis corruptaque natura sit illud Tyrannizans peccatum. Verū illi mox iubent distinguere inter hominē, & hominē carnalem aut corruptum. Respondeo, Homo nec corruptus nec integer, nihil in rerum natura est, sed tantum somnium Ideae. Distinguat igitur ipsi uel mille annis, & ociose abstractum aut ideam hominis cum Metaphysicis contemplantur & speculentur. Nos sequimur Spiritum S. qui non considerat aut accusat hominem in idea uel abstracto, quod merū somnium est: sed ipsa indiuidua, nempe, me, te, siue illum & alium quemuis carnalē corruptumque hominem, docetque eius intimam et nobilissimam regnantemque Es-

quæ Essentiã esse illud malè dominans peccatum, omniaquæ actualia suscitans. Quare ista est tantum Sophistica quedam uerbi DEI ueritatisquæ elusio: ad quam tanquam ultimam ancoram isti Pelagiani, cum conuicti constrictiq; tenentur, instar sepiæ atramentum offundentes cõfugiunt.

XXIII. Quoties Scripturæ nobis mandant aut promittunt noui cordis aut noui hominis acquisitionem, Regenerationem, Viuificationem, Resuscitationem spiritualem, nouam creaturam, spiritualem hominem, aut cor, Renouationem spiritus mentis, cor intelligens, & conformationem cum filio Dei: præterea natiuitatem ex Deo, & nouam imaginem illius cœlestis Adami, participationemq; diuinæ naturæ: toties per Antithesin ostendunt & clamant, ueterem hominem, prauamq; istã Essentiam aut Adamum esse rem legi Dei inconformem, Deoque exosam, abominabilem, & ideo uerum peccatum, Non enim Spiritus S. nouam natiuitatem idq; ex Deo, Naturam aut creaturam tantopere requireret, nisi hanc præsentem naturalemq; ut suæ legi inconformissimã, sibi quæ abominabilem ac ex patre diabolo & uerum peccatum reijceret detestareturquæ.

XXV. Quando Christus Nicodemum, magnificè de humana natura, tanquam ad omnem iusticiam ac pietatem idonea, cum omnibus alijs Philosophis, Phariseis, Monachis & Hypocritis sentientem, resutat, ostendens hanc Naturam & Essentiam hominis adeo esse prauam, distortam, & malè formatam, ut sit Deo eiusq; legi penitus inconformis & abominabilis, utq; etiam ipsum hominem impediatur, ne unquam in regnum cœlorum intret, eoq; omnino ipsum oportere prorsus regenerari & ineffabiliter transformari: quid tandem aliud uult eum docere, quàm ipsam eius Essentiam esse peccatum. Cum etiam dicit, ipsum esse carnem & planè omne id, quod est ex carne natum, esse carnem, quid aliud dicere uult, quàm esse rem Deo & legi eius inconformem aduersamquæ, eoquæ uerissimum peccatum? Sanè ipsemet Heshus. ibi per carnem intellexit peccatum, inquiens, was aus Fleisch geboren ist / das ist Sünd.

XXVI. Postremo loco ponatur illa uel præcipua & totius legis summaria regula Schmalcaldicæ Synodi: Quod Scriptura & Spiritus S. arguens totum mundum de omnigeno peccato, id omnino agat spectetquæ, ut omnia concludat, aut etiã conclusa esse, liquidò demonstret sub

D

regno

regno tituloque peccati. Differunt enim ibi illi præstantissimi Patres copiosè contra Sophistas, subtiliter Naturam Essentialesque uires à peccato separantes & excludentes, quasi ipsa Essentia per se bona esset, ut Pelagianum istud Antidotum sæpius asserit: statuuntque nequaquam esse ita acutè rimandum & distinguendum ac quasi dispungendum, quidnam peccatum sit, aut non sit, ut Accidentarij Sorbonistas sequendo faciunt, sed potius indubitanter statuendum, omnia nostra esse peccatum, non tantum quicquid agamus, dicamus aut cogitemus, sed etiam omnino quicquid SIMVS: Hoc enim aiunt esse ad ueram prædicationem legis & poenitentiae omnibus modis necessarium. Quare loco conclusionis harum regularum id teneamus. Quod omnes simus natura tum hostes Dei, Rom. 5. & 8: 1. Cor. 2. Col. 1. tum etiam Natura ipsa filij iræ, dum natura ipsa meretur & prouocat iram Dei, tanquam uerissimum peccatum: Præterea quòd simus pessimæ arbores & plantationes Satanae, filijque diaboli. Quomodo igitur non omnia nostra essent uerissimum peccatum?

Quicquid est legi Dei inconforme, est peccatum, testibus scriptis Accidentariorum. Corrupta hominis Natura est legi Dei inconformis: Igitur corrupta hominis Natura est peccatum. Hoc argumentum à definitione Ioannis sumptum, istos soluere non posse, inde manifestissimum est, quia ad uanissima & palpabilia mendacia eludendi causa profugiunt, dicentes, nos affirmare, ἀνομίαν iniquitatem in Ioanne significare Substantiam: item, substantiam & peccatum esse terminos Synonymos, imo etiam conuertibiles: quæ impura signa nunquam nobis in mentem uenerunt. Vide meam confessionem fol. 107. & 201. Refut. Antid. G 3. mox initio, ubi emenda textum sic, quòd dicam, Anomiam iniquitatem significare substantiam: quod impudentissimum mendacium, &c.

XXVII. Huic uerissimæ ac immotæ doctrinae ueritatis, opponunt Accidentarij hoc Sophisma. Non quicquid accusat Deus aut Lex, malum esse dicit, est peccatum, sed tantum id quod PER SE accusat, est peccatum: non autè id, quod per Accidens seu ob aliquid accidens accusatur, aut est malum. Iam hæc præsens Essentia hominis non per se accusatur, aut mala esse à Deo dicitur, sed tantum ob malum uitium aut Accidens illi per se optimæ ac legi Dei conformi Essentiae inherens. Respondeo primum ad istam restrictionem Maioris, quod nunquam ista doctrina
aut

aut definitio Apostolica peccati sit sic uiolenter restricta. Semper enim ipsimet Antagonistæ ita simpliciter recitauerunt illam Apostolicam descriptionem peccati in genere: Quicquid est inconforme legi Dei, est peccatum, non addita ista exceptione, Quod autem per se aut per Accidens sit inconforme. Non igitur est ullo modo admittenda ista noua & perniciofa istius uniuersalis Regulæ uiolatio: quæ, sublata uniuersali regula normaq; iusti ac iniusti totam patefactionem peccati facit incertissimam.

Secundò ipsimet post alios Doctores coguntur tandem concedere, quod etiam ea, quæ per Accidens sunt mala, et Deo legiq; eius inconformia, sint nihilominus uera peccata, Vide Antid. fol. 209 & dissertationem Hessh. 112. præsertim autem super Rom. 8. Quare ista exceptio per se & per Accidens pugnat cum istorum proprijs, & quidem recentibus scriptis.

Tertiò, Deus ac eius S. Spiritus passim accusat istam ipsam prauam Essentiam grauissimè & simpliciter, sine omni exceptione. Imò etiam testatur, eam esse illud ipsum malum, quod à nobis amoueri, mortificari, exui, crucifigi, & aboleri debeat. Quare ista præsens Essentia est iam per se mala. Alioqui Spiritus sanctus optimus docendi Magister proculdubio etiam distinxisset, & dixisset, Non ipsam Essentiam optimam Dei creaturam accuso: Hoc enim esset, (ut Accidentarij clamant,) blasphemia in Essentiæ creatorem: sed illud malum Accidens isti tam optimo subiecto inhærens: Quod tamen ille nusquam in tanto sacrorum Bibliorum uolumine facit, credo quia nondum istam nouam sapientiam ab Accidentarijs didicerat.

Quartò ipsimet se in isto suo Sophismate redarguunt, contendentes ipsammet Essentiam hominis in se & per se iam esse longè corruptissimam, destructissimam, & deprauatissimam, nõ tantum in Accidentibus, aut etiam ratione accidentium, imò etiam esse mortuum cadauer: Quomodo enim illa non esset in se & per se pessima? An corruptum seu putre lignum, pomum aut pyrum, degener arbor uel uitis, putre subligar, cui conferimur, Iere. 13. fracta olla, Iere. 18 & putre cadauer antea uiui hominis, non est per se iam res mala ac foeda, & normæ uiui hominis inconformissima?

Postremò ubi manebit nostrarum Ecclesiarum doctrina, quòd Lex Dei non minus, imò etiam multò magis requirat, exigat, ac præcipiat ipsam arborem aut Essentiam hominis Deo suæq; normæ conformem, ut i

quandam gratissimam iusticiam aut uictimam rationalem, Rom. 12. quã fructus aut eius accidentia: quodq; etiam multò magis prohibeat & detestetur ac damnet istam pessimam arborem Essentiamq; lapidei cordis & animæ nostræ seu mentis corruptæ, ut summam quandam iniusticiam abominationemq;, quam prauos fructus, habitus, inclinationes, aut facta, passionis aut omissiones. Quò deniq; tandem perueniet illa nostrarum Ecclesiarum doctrina, quam etiam isti ualde inculcarunt, nihil prorsus in homine esse boni, weder Nar noch Naut / si adhuc tota Essentia est per se bona, et legi Dei cõformis, ut istud Pelagianum Antidotũ fingit. Hoc sanè non erit illud tantopere à nostris exagitatum Modiculum bonum Erasmi, sed aliquid ingens. Verum contra istum errorem uide Confess. latinam pag. 435. & 543.

Hactenus proposui quasdam Regulas de ratione cognoscendi peccata, præsertim Originale per legis prædicationem in scripturis propositã, contra istas Satanae Pelagianorumq; imposturas, tum legis uerum sensum, tum & nostram pessimam Deoq; aduersissimam simul & odiosissimam naturam obscurantes.

Differui alioqui de hac prædicatione legis, indicatione peccati, & uero sensu legis ac Decalogi in disputatione de iustificatione, in libello Detractio uelaminis Mosis, & in Demonstrationibus de originali peccato, pag. 129. uide igitur ibi copiosius.

Verum tota ista uita assiduãq; pessimorum fructuum aut actualium peccatorum copia abundè testatur, arborem ipsam, Naturamq; nostram peruersissimam, esse illam ueram unicamq; originem omnis mali actualis, quam nominamus originale peccatum, & quòd (sicut Modernus Poeta inquit) Natura ipsa sit, quæ hominem non sinat esse probum, non aliud quod Accidens ei affasum, agglutinatum aut illitum. Gentiles quoque ipsamet experientia cognouerunt, Naturam ipsam hominis esse procliuem à labore omniq; recto conatu ac facto ad libidinem, & omnem nequitiam: quæ natura etiamsi furca expellatur, tamen usq; recurrit.

Tot etiam leges et castigationes uerbales & reales, non tantũ Dei, sed & parentum, præceptorum & Magistratum euidentissimè ostendunt, esse immensam naturæ nostræ improbitatem, quæ tot carceribus, frenis, catenis ac pœnis sit necessario cohibenda, coercenda & colliganda ac constringenda: sicut præclare Satyricus inquit: Tolle peccatum aut pœnam, Iam uaga profiliet frenis natura remotis.)

Furo

Furor ergo profectò, non error est, contendere illud originarium malum, unde omnia alia orientur, esse non ipsammet corruptam Naturam seu Essentiam nostram, intellectum nempe cœcum, & mentem peruersissimam, sed quoddam ei affusum, illitum aut agglutinatum Accidens, quod quidem nec isti ipsi Magistri Patresquè aut Poetæ istius ipsorum Chimeræ aut (ut Musæus rectissimè uocauit,) Chaos, quidnam sit, explicare possunt, ut initio compediariæ expositionis enumeratis ipsorum contradictorijs sententijs ostendi.

Dolendum uerò toto pectore, & inexhaustis lachrymis deplorandū est, tantam controuersiam in Ecclesia Dei tam nefariè agi, aut potius inuolui. Primum enim ab istis maliciosissimè peruertitur principalis status, ut in pluribus Scriptis dudum ostendi, Vide initium Resutacionis Antidoti: Vide item Titulum confess. Irenæi: Vbi ille simpliciter indicat, se uelle edere confessionem de illis duabus sententijs, non addens, utrum illarum & quatenus probet uel improbet: sed postea exactissimè exponit, de quam sententia propriè lis sit, & quid, & quatenus ipse sentiat aut probet. At contrarium Slickwerck sine fine fingit, mentitur, & tumultuatur, quod mox in titulo professus sit, se uelle illam sententiam sic nudam & incircumscriptam, peccatum est Essentia, tueri. Taceo nunc alias istorum nequissimas fraudes ibidem in principalis propositionis inuersione adhibitæ.

Sic quoque vanissimè fingunt, multos meos impressos libellos habere hunc titulum de Essentiali peccato, cum nec vnus quidem sit.

Deinde sine omni fronte ac conscientia fingunt & uociferantur, nos Manichæum errorem aut furorem tueri, quem ego statim in illo primo scripto ante sexennium edito uehementissimè damnaui. Quod ut tanto magis imperitis et negligentibus persuadeant, complura meorum scriptorum loca, ubi disertissimè et uehementissimè nego, Satanam esse creatorem, istumq; errorem damno, ita audacissimè peruertunt, quasi ibidem clarissimè affirmem, Satanam esse creatorem. Quid ô bone Deus hac plusquam diabolica calumnia maliciosius excogitari posset?

Tertiò ueram originem istius controuersie inde à Sophistis per Lutherum, piæ memoriæ, et Synergistas ad nos deductæ maliciosissimè occultant, falsamq; audacissimè confugunt, quo nos ac ueritatem prægrauēt,

nec appareat ipsos Papiſticam Sophiſtarum hæreſin tueri: ut in libello
Angelus tenebrarum detectus, copioſius expoſui.

Quartò ingens Chaos teterrimorum et plane horribilium figmento-
rum ſine omni fronte contra nos euomunt, ut in pluribus ſcriptis euiden-
ter oſtendi. Cuiusmodi ſunt, quòd negem Chriſtum fuiſſe uerum homi-
nem, quòd negem filium Dei ea bona operari, quæ nunc per ſecundas cau-
ſas fiunt.

Quintò, ſcripturæ & Lutheri aliorumq; dicta uiolentiſſimè corrup-
punt. Videatur mea reſponſio de ſententia Auguſtini in ſine Refuta-
tionis MVSÆI.

Poſtremò, ne plura enumerem ipſarumq; atroces perſecutiones ta-
ceam, impediunt Accidentarij importuniſſimè & fraudulentiffimè omnè
legitimam Chriſtianamq; diſputationem ex uerbo DEI de iſta tanta
controuerſia: cum toties ſint ad eam prouocati & inuitati.

Hinc fit, ut errores & ſcandala ſine fine modoq; creſcant. Quæ reu-
primat tollatque omnipotens ille benigniſſimusq; pater ob dilectum filium
ſuum Dominum Ieſum Chriſtum, unicum ſeruatorem & interceſſorem
noſtrum, cui de tam immanibus furoribus, erroribus, ſcandalis, & turbis
iſtorum, cum omnibus uere pijs dies ac noctes ardentiffimis gemitibus
conqueror. Reprime eos fili Dei ob miſericordiam, gloriam, &
ueritatem tuam, qui promiſiſti, te nos non deſerturum or-
phanos, ſed adfuturum, ut fortiſſimum propugna-
torem uſque in finem ſeculi.

SICVT

Sicut in Aldenburgico colloquio Theologi tunc rectius
sentientes, constanter professi sunt asserueruntq; secū-
dū sua priora scripta, Lutheri & Schmalcaldicos articu-
los, Totum hominem esse ein vnstetiger Klump der Sūn-
den/vnam immundam massam peccati: ita Augustin. quo-
que sapius similiter pronunciando facit. Verba eius hæc
sunt: Ex quo ergo in Paradiso natura nostra peccauit, ab
eadem diuina prouidentia non secundum cœlum, sed se-
cundum terram, id est, non secundum Spiritum, sed secū-
dum carnem mortali generatione formamur, & omnes v-
na MASSA luti facti sumus, quod est MASSA PECCATI,
&c Et in lib. ad Simplicianum: Sunt igitur omnes homi-
nes, quādoquidem vt Apostolus ait, in Adam omnes mo-
riuntur, à quo in vniuersum genus humanum origo duci-
tur offensionis Dei, VNA quædam MASSA PECCATI sup-
plicium debens diuinę summęq; iusticię. Et mox: Ille cui
Deus subuenit, & ille quem deserit, ex eadem Massa sunt
peccatorum. Quomodo ibi essentia hominis non esset ve-
rum peccatum, & quidem illud originale, non actuale, vbi
totus homo est vna quædam impurissima Massa peccati.
Idem libro de Ciuit. Dei 15 cap 7. expressissimè affirmat,
actualia quidem peccata esse accidentia, sed originale esse
partem hominis prauè concupiscentem. Contendit quo-
que passim in suis libris contra Manichęos, peccatum non
esse quidpiam effectum à diabolo, & in bonam hominis na-
turā infusum: sed extitisse ex ipsamet natura per eius im-
mutationem, quia esset condita cōmutabilis. Inquit enim
inter alia: Laborat Manichæus, vt ostendat ex bono DEI
opere Malum (id est, peccatum) oriri non posse: vt quod
ipse vult, Malum (id est, peccatum) nisi ex malo (Diabolo)
esse non posse credatur. Talia sunt apud eum innu-
mera. Accidentariorum igitur sententia tam
pertinaciter inculcata de veneno diaboli
ab extra infuso planè Mani-
chæa est.

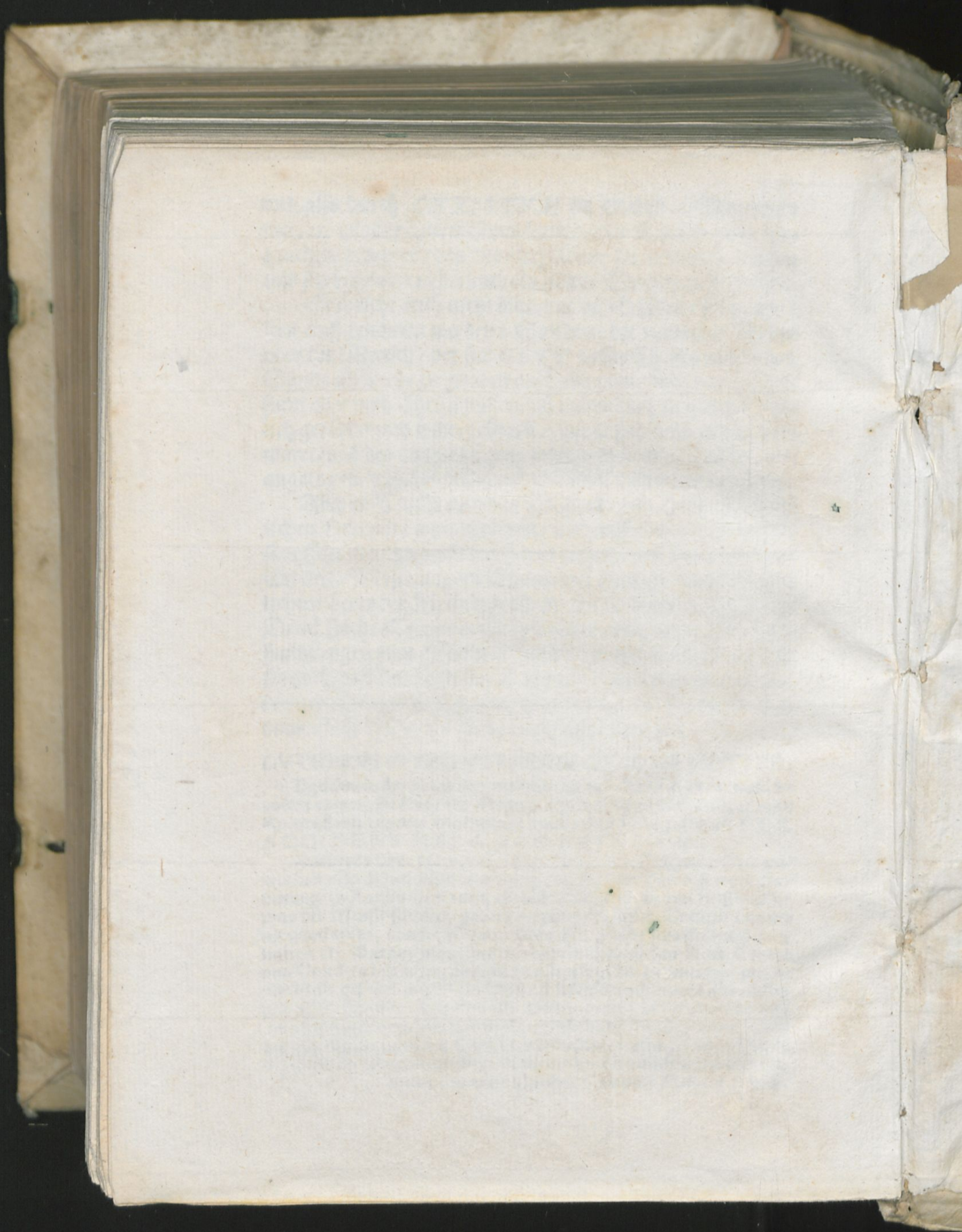
F I N I S.

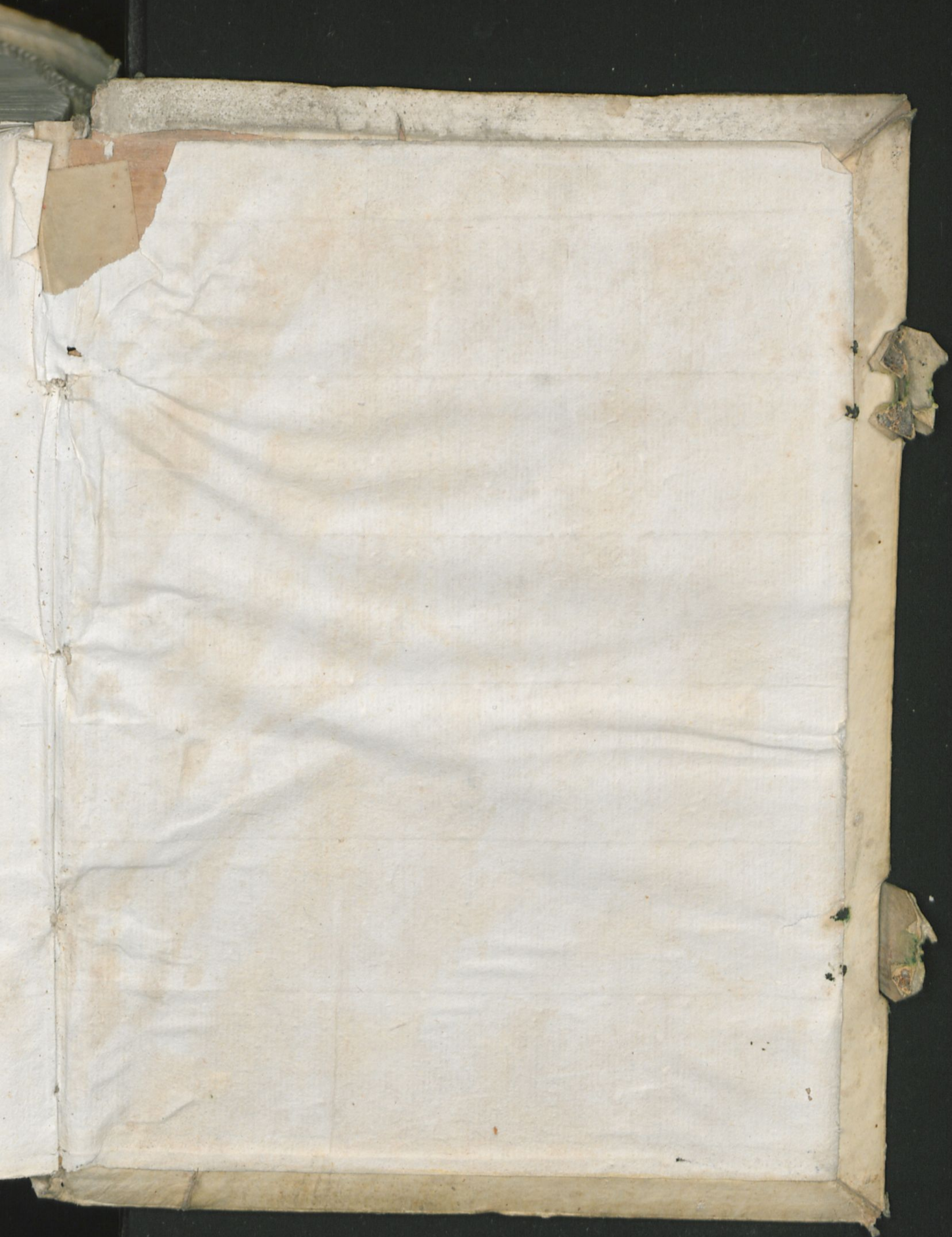
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

1111

11

QVAEDAM
de praedicatione
cognitione Pec-
ditis Causis, cur
originalis peccati explican-
da sit:

160M

MATTH. FL.
ILLYR.

U 125

D. M. LXXIII.

H 10

